

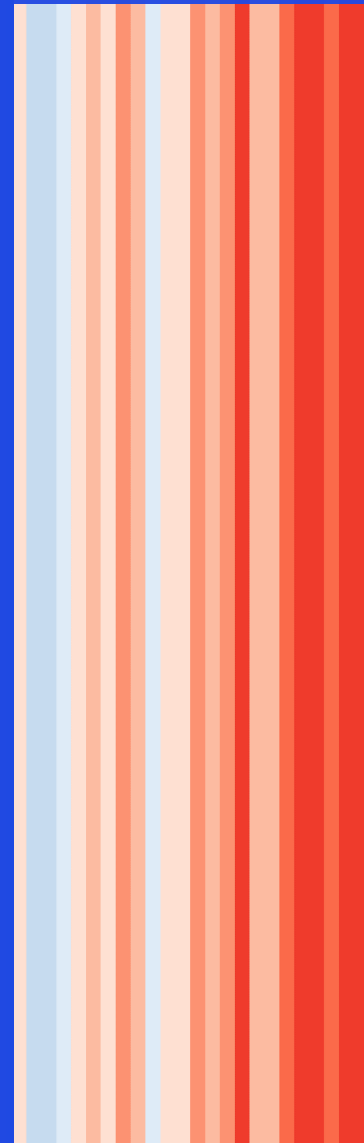

Het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector

Voortgangsrapportage 2022 – deel 1

De Engelse versie van deze voortgangsrapportage is leidend

Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment

Inhoud

01	Inleiding tot het Klimaatcommitment	3 – 4
02	Managementsamenvatting	5 – 7
03	CO ₂ e-gehalte van de Nederlandse financiële sector	8 – 12
04	Voortgang van actieplannen	13 – 15
05	Appendices	16 – 23

Inleiding tot het Klimaatcommitment

52

Financiële instellingen ondertekenden het Klimaatcommitment en verbonden zich ertoe om:

het CO₂e-gehalte van hun portefeuille te meten en te rapporteren

een actieplan met CO₂e reductie-doelstellingen te ontwikkelen

Het Klimaatakkoord van Parijs en de rol van de financiële sector

Het Klimaatakkoord van Parijs heeft hoge verwachtingen gewekt voor de financiële sector met als belangrijkste doelstelling "de financieringsstromen in overeenstemming te brengen met een traject dat leidt tot lage broeikasgasemissies en een klimaatbestendige ontwikkeling". 450 financiële instellingen hebben zich er tijdens de COP26 van vorig jaar toe verbonden de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5° C overeenkomstig de onlangs opgerichte Glasgow Financial Alliance for Net Zero (GFANZ). Dit is een duidelijk signaal dat financiële instellingen hun investeringen in een koolstofarme economie willen verhogen.

Bovendien wordt in de het meest recente IPCC-rapport van 2022 gewaarschuwd dat we vóór eind 2040 de drempel van 1,5°C zullen bereiken en dat een drastische vermindering van de emissies nodig is om een aanzienlijke klimaatimpact te helpen voorkomen. De EU heeft zich ten doel gesteld om vóór eind 2050 klimaatneutraal te zijn en heeft haar ambitie in 2020 aangescherpt om de netto CO₂e-uitstoot vóór eind 2030 met 55% te verminderen.

De Nederlandse regering heeft in 2019 de Klimaatwet aangenomen, waarin doelstellingen zijn vastgelegd om de CO₂e-uitstoot van Nederland vóór eind 2030 met 49% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990 en om vóór eind 2050 een vermindering van 95% te bereiken. Om dit doel te bereiken is het Nederlandse Klimaatakkoord opgesteld. In 2022 heeft de overheid het doel voor 2030 aangescherpt tot tenminste 55% CO₂e reductie. Om dit doel te halen, is het overheidsbeleid ingericht op circa 60% reductie in 2030.

Na een lange reeks inspanningen vanaf 2015 (zie appendix 4) heeft de Nederlandse financiële sector haar ambitie om het Klimaatakkoord te ondersteunen kracht bijgezet via het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector, dat een aantal Nederlandse financiële instellingen vrijwillig heeft ondertekend (hierna: de ondertekenaars).

De Nederlandse financiële sector heeft via hun financierings- en beleggingsactiviteiten een belangrijke rol in het beïnvloeden van de CO₂e-uitstoot van de reële economie. Daarom is het nodig het CO₂e-gehalte van de beleggings- en kredietportefeuilles te meten en te verlagen.

Doel van dit rapport

Dit is de tweede voortgangsrapportage waarin de ontwikkeling van de Nederlandse financiële sector en de afstemming daarvan op het Nederlandse Klimaatcommitment en het Klimaatakkoord van Parijs wordt beschreven. Het beschrijft de voortgang van het meten van en rapporteren over het CO₂e-gehalte in portefeuilles en actieplannen van de deelnemende instellingen. Deze rapportage geeft ondertekenaars en andere geïnteresseerden inzicht in de voortgang die is geboekt bij het realiseren van de afspraken uit het Klimaatcommitment.

De verzamelde informatie is door de instellingen aan de hand van het Raamwerk Klimaatcommitment Financiële Sector aan KPMG verstrekt. De informatie komt veelal uit jaar- en duurzaamheidsverslagen.

Inleiding tot het Klimaatcommitment

Het Nederlandse Klimaatakkoord beoogt de uitstoot van broeikasgassen vóór eind 2030 op kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990.

In 2022 heeft de overheid het doel voor 2030 aangescherpt tot tenminste 55% CO₂e reductie. Om dit doel te halen, is het overheidsbeleid ingericht op circa 60% reductie in 2030.

De Nederlandse financiële sector heeft het initiatief genomen om bij te dragen aan de realisatie van het Klimaatakkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord, in overeenstemming met hun rol, verantwoordelijkheid en capaciteit in de financiële keten.

52 banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders hebben toegezegd actie te ondernemen in overeenstemming met de doelstellingen van het Klimaatcommitment.

Commitment van de financiële sector

De financiële sector (banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders) neemt het initiatief om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord heeft tot doel om de uitstoot van broeikasgassen (hierna kortweg aangeduid als CO₂) in 2030 op een kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. Het Klimaatakkoord raakt alle sectoren van de Nederlandse economie en samenleving, en vraagt om brede steun en effectieve medewerking van alle betrokkenen en belanghebbenden.

Hiertoe verbinden de ondertekenende partijen zich in overeenstemming met hun rol in de financiële keten, verantwoordelijkheid en capaciteit aan de volgende te nemen acties:

a. De betrokken partijen nemen deel aan de financiering van de energietransitie en aanvaarden hiertoe een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet & regelgeving en de risico-rendementsdoelstellingen. Waar nodig en nuttig worden samen met Invest-NL en andere relevante partijen de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming geoptimaliseerd.

b. De partijen ondernemen actie om het CO₂-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hun het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.

c. Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het Klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.

d. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Partijen organiseren jaarlijks overleg met alle betrokkenen over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Het commitment van de financiële sector aan het wetsplan van de noodzakelijke energietransitie heeft zowel betrekking op het aanbieden van passende marktconforme financieringsarrangementen voor verduurzaming, als op het integreren van klimaatdoelen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen in de eigen strategie.

De financiële sector wil een substantiële bijdrage leveren aan verduurzamingsprojecten om de energietransitie in de verschillende sectoren van de economie en de samenleving goed vorm te geven, op marktconforme basis. De financiële sector heeft zich via de taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord ingezet voor het bevorderen van cross-sectorale vormen van financiering om de afstemming van vraag en aanbod van financiering beter op elkaar af

Deze rapportage richt zich op de volgende acties uit het Klimaatcommitment:

b. Het meten van het CO₂e-gehalte

De partijen ondernemen actie om het CO₂e-gehalte van hun relevante financierings- en beleggingsactiviteiten te meten. Vanaf het boekjaar **2020** rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hen het meest passend is.

c. Actieplannen inclusief reductiedoelstellingen opstellen

Uiterlijk in **2022** maken de partijen hun actieplannen, inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen Klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen, waaronder CO₂e-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement en financieringen van CO₂e-reducerende projecten.

Managementsamenvatting

Er is vooruitgang geboekt, maar er moeten nog verdere stappen worden gezet

In het algemeen zien we dat de sector duidelijk vooruitgang boekt bij het nakomen van hun commitment. Er worden meer activa gemeten, meer gerapporteerd en de metingen zijn steeds beter te vergelijken. Wij zien echter nog wel ruimte voor verbetering gezien 5 van de 52 ondertekenaars er nog niet in geslaagd zijn hun CO₂e-gehalte te meten en te rapporteren, wat wij zien als een primaire voorwaarde om het commitment na te komen. Daar komt bij dat in het algemeen het daadwerkelijke effect van de genomen maatregelen voor CO₂e-reductie nog moet worden aangetoond. Naarmate 2030 dichterbij komt, wordt het belangrijker om in voldoende detail te rapporteren over het CO₂e-gehalte en de (reductie)voortgang ten opzichte van de reductiedoelstellingen uit de actieplannen die eind 2022 gereed moeten zijn.

Metten en rapporteren over het CO₂e-gehalte verbeterd

Het aantal instellingen dat rapporteert over het CO₂e-gehalte, is gestegen tot 47 van de 52 ondertekenaars (90%), een stijging van 12%-punt, waaruit blijkt dat het commitment om te rapporteren toeneemt. Wat het meetsysteem betreft, zien we dat een grote meerderheid van de instellingen een redelijk volledig meetsysteem heeft opgezet. Het aandeel gemeten relevante activa is ten opzichte van vorig jaar gestegen van 81% naar 85%. In totaal rapporteert 62% van de instellingen (2020: 33%) meer dan 90% van hun relevante activa, waaruit blijkt dat zij beter in staat zijn activa te meten. De beschikbaarheid en kwaliteit van data en de methodologische uitdagingen blijven van invloed op het vermogen van de ondertekenaars om bepaalde activa-categorieën te meten en erover te rapporteren.

Ondertekenaars ontwikkelen actieplannen en stellen doelen

Door de stijging van de CO₂e-uitstoot neemt de urgentie van duidelijke reductiedoelstellingen en effectieve actieplannen toe. Verwacht wordt dat aan eind 2022 ongeveer 96% van de ondertekenaars een actieplan hebben met reductiedoelstellingen voor 2030. In de volgende *Voortgangsrapportage over de actieplannen*, die begin 2023 wordt gepubliceerd, wordt meer inzicht gegeven in de maatregelen die de ondertekenaars nemen om emissies te reduceren.

90% (2020: 78%)

instellingen rapporteren over het CO₂e-gehalte

85% (2020: 81%)

van alle relevante activa gemeten (in euro's)

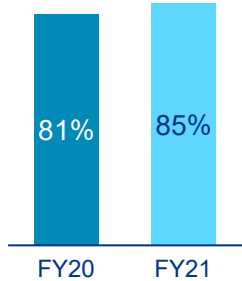
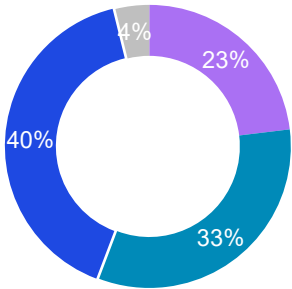
62% (2020: 33%)

van de financiële instellingen meet het CO₂e-gehalte over >90% van de relevante activa

96%

van de financiële instellingen zal naar verwachting voor het einde van 2022 een actieplan hebben; waarbij de meerderheid aangeeft doelstellingen voor 2030 te hebben

Managementsamenvatting: voortgangsoverzicht

CO ₂ e-metingen	Actieplannen	CO ₂ e-gehalte
90% (2020: 78%) van de instellingen rapporteert over het CO₂e-gehalte van de financierings- en beleggingsactiviteiten. € 5.57 biljoen totale gerapporteerde activa € 4.01 biljoen van de totale activa wordt als relevant gezien € 3.39 biljoen totale relevante activa waarvan het CO₂e-gehalte is gemeten 72% van de totale gerapporteerde activa worden door de ondertekenaars als relevant gezien (2020: 68%), waarbij 61% van de totale gerapporteerde activa wordt gemeten (2020: 57%). Het aandeel gemeten relevante activa is ten opzichte van vorig jaar (+4%-punt) gestegen. Mogelijk duidt dit op verbeteringen in de meting van relevante activa en/of wijzigingen in de gerapporteerde activa. 81% FY20 85% FY21 % van de totale relevante activa waarvan het CO₂e-gehalte is gemeten	96% van de ondertekenaars van geeft aan voor eind 2022 een actieplan te hebben om sturing te geven aan het CO₂e-gehalte van hun financieringen. 40% 23% 33% 4% ■ Hebben actieplannen ■ Hebben actieplannen en zullen deze opnieuw updaten in 2022 ■ Geen actieplannen, maar worden later in 2022 gepubliceerd ■ Geen actieplannen verwacht in 2022	Daadwerkelijke effect van de CO₂e-reductie is vooralsnog moeilijk vast te stellen Het effect van de maatregelen voor CO₂e-reductie op het huidige CO₂e-gehalte van de financiële sector is moeilijk waar te nemen vanwege uitdagingen in de huidige metingen, een gebrek aan vergelijkbaarheid van het CO₂e-gehalte en een vertraging tussen de genomen actie (bijvoorbeeld stemmen en engagement) en het realiseren van een CO₂e-reductie door ondernemingen. Met het oog op de verwezenlijking van het doel van het Klimaatcommitment zien wij ook dat de mate van rapportage door de ondertekenaars verdere verbetering behoeft. Om een goed inzicht te krijgen in de doeltreffendheid van de genomen maatregelen ter vermindering van de emissies, is het belangrijk dat de afzonderlijke instellingen uitgebreider rapporteren en een duidelijk beeld geven van de gerealiseerde reductie in vergelijking met hun eigen geplande reductietraject. Bij de meeste instellingen kan deze informatie nog niet uit de huidige rapportage worden afgeleid. Een volgende stap voor de sector is overeenstemming te bereiken over hoe de komende jaren via een vergelijkbare maatstaf kan worden gerapporteerd over de geboekte vooruitgang met betrekking tot de actieplannen.

Afstemming op het Nederlandse Klimaatcommitment

Commitment van de financiële sector

De financiële sector (banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders) neemt het initiatief om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord heeft tot doel om de uitstoot van broeikasgassen (hierna kortweg aangeduid als CO₂) in 2030 op een kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. Het Klimaatakkoord raakt alle sectoren van de Nederlandse economie en samenleving, en vraagt om brede steun en effectieve medewerking van alle betrokkenen en belanghebbenden.

Hiertoe verbinden de ondertekenende partijen zich in overeenstemming met hun rol in de financiële keten, verantwoordelijkheid en capaciteit aan de volgende te nemen acties:
a. De betrokken partijen nemen deel aan de financiering van de energietransitie en aanvaarden hiertoe een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet & regelgeving en de risico-rendementsdoelstellingen. Waar nodig en nuttig worden samen met Invest-NL en andere relevante partijen de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming geoptimaliseerd.

b. De partijen ondernemen actie om het CO₂-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hun het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.

c. Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.

d. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Partijen organiseren jaarlijks overleg met alle betrokkenen over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Het commitment van de financiële sector aan het wetslagen van de noodzakelijke energietransitie heeft zowel betrekking op het aanbieden van passende marktconforme financieringsarrangementen voor verduurzaming, als op het integreren van klimaatdoelen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen in de eigen strategie.

De financiële sector wil een substantiële bijdrage leveren aan verduurzamingsprojecten om de energietransitie in de verschillende sectoren van de economie en de samenleving goed vorm te geven, op marktconforme basis. De financiële sector heeft zich via de taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord ingezet voor het bevorderen van cross-sectorale vormen van financiering om de afstemming van vraag en aanbod van financiering beter op elkaar af

Commitment punt b.

Rapportage van het CO₂e-gehalte (zie pagina 8 voor details)

Meer ondertekenaars (+6 ondertekenaars) meten en rapporteren hun CO₂e-gehalte van financierings- en beleggingsactiviteiten. Gegeven het feit dat commitment b) een primaire eis is voor het commitment vanaf 2020, kon worden verwacht dat 100% van de ondertekenaars na 2 jaar hun CO₂e-gehalte zou meten. Daarom wordt de voortgang op dit commitment als 'gemiddeld' gezien.

2021

90%

2020

78%

% van de ondertekenaars rapporteren over het CO₂e-gehalte

Metingen verbeteren (zie pagina's 9-10 voor details)

De ondertekenaars hebben zich ertoe verbonden stappen te ondernemen om de meting van hun CO₂e-gehalte te verbeteren en te versnellen. Het deel van de relevante activa (van alle ondertekenaars) dat werd gemeten, is met 4%-punt gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Ongeveer 15% van de totale relevante activa is nog niet gemeten en gerapporteerd, wat resulteert in een gat tussen het werkelijke CO₂e-gehalte en het gerapporteerde CO₂e-gehalte. Daarom wordt de voortgang op dit commitment als 'gemiddeld' gezien.

85%

81%

% van de totale relevante activa waarvan het CO₂e-gehalte is gemeten

Convergentie van meetmethoden (zie pagina 11 voor details)

Bijna alle ondertekenaars hebben de PCAF-meetmethode overgenomen, waardoor de vergelijkbaarheid van de data is verbeterd. Daarom zien wij deze vooruitgang als 'positief'.

96%

80%

% van de ondertekenaars gebruiken de PCAF-meetmethode

Commitment punt c.

Verwacht actieplan en reductiedoelstelling voor 2030 (zie pagina 13 voor details)

De ondertekenaars hebben zich ertoe verbonden om vóór eind 2022 hun actieplannen, evenals de reductiedoelstellingen voor 2030 te publiceren. De verwachting is dat een grote meerderheid van de ondertekenaars hun actieplannen vóór eind 2022 zal publiceren.

96%

% van de ondertekenaars zal naar verwachting actieplannen hebben, inclusief reductiedoelstellingen

Klimaatacties (zie pagina's 13-15 voor details)

De ondertekenaars nemen diverse acties om sectoren aan te sporen tot decarbonisatie.

CO₂e-gehalte van de Nederlandse financiële sector

✓ Commitment voor 2021

De financiële instellingen zijn overeengekomen om vanaf het boekjaar 2020 publiekelijk te rapporteren over het CO₂e-gehalte van hun financieringen en investeringen.

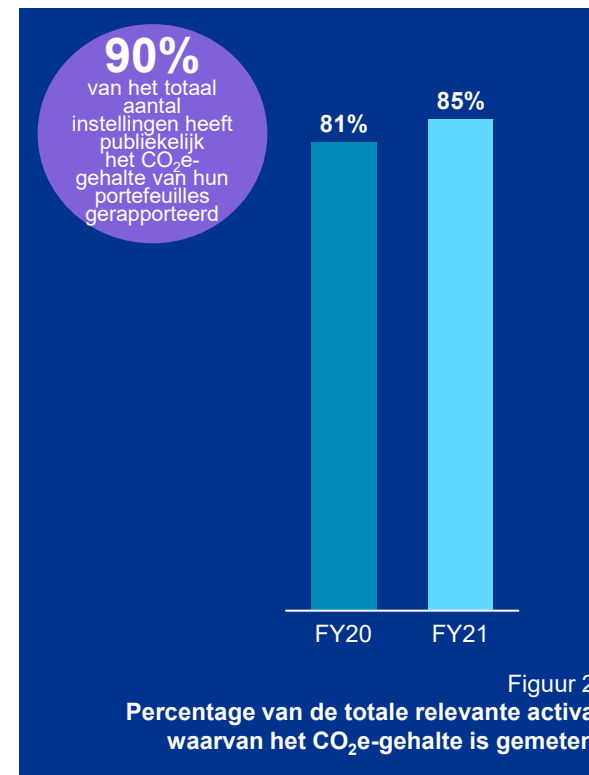
90% van de instellingen rapporteert over het CO₂e-gehalte (2020: 78%)

De toename van het aantal instellingen dat over het CO₂e-gehalte rapporteert, getuigt van de grotere inzet om te meten en publiekelijk te rapporteren (door toepassing van de PCAF-, PACTA- en andere methoden), zoals voorgeschreven in het Klimaatcommitment.

Dit jaar is het percentage van de totale activa (€ 5.57 biljoen¹) die worden gemeten (€ 3.39 biljoen), gestegen naar 61% ten opzichte van 55% in 2020. De stijging van het percentage van de totale activa dat wordt gemeten, komt ook overeen met een stijging van de totale relevante activa die worden gemeten. Hieruit blijkt dat meer activa als relevant worden gezien en gemeten. Het aandeel van de activa die als relevant worden gezien én worden gemeten ten opzichte van de totale relevante activa is gestegen naar 85% (figuur 2), 4%-punt meer dan voorgaand jaar.

Welke activa-categorieën ondertekenaars relevant vinden, speelt een grote rol in wat uiteindelijk wordt gemeten. In 2021 steeg het percentage activa dat door ondertekenaars als relevant wordt gezien van 68% naar 72% van de totale activa (zie figuur 3, blz. 11). De toename van activa die als relevant worden gezien, is vooral het gevolg van de uitbreiding van het soort activa die als relevant worden gezien (door de manier waarop activa door een financiële instelling als relevant worden gedefinieerd).

Het aantal ondertekenaars die het CO₂e-gehalte meet van meer dan 90% van hun relevante activa, is het afgelopen jaar met 29% toegenomen van 33% naar 62% van de instellingen. Het meten van meer dan 90% wordt gezien als een significante dekking, gezien de huidige uitdagingen rondom data en methodologie het behalen van 100% meting van de relevante activa praktisch niet mogelijk maakt.

Opmerking: ¹ Betreft het totale bedrag aan activa dat door de deelnemende instellingen aan KPMG is gerapporteerd

CO₂e-gehalte van de Nederlandse financiële sector

Gemeten relevante activa

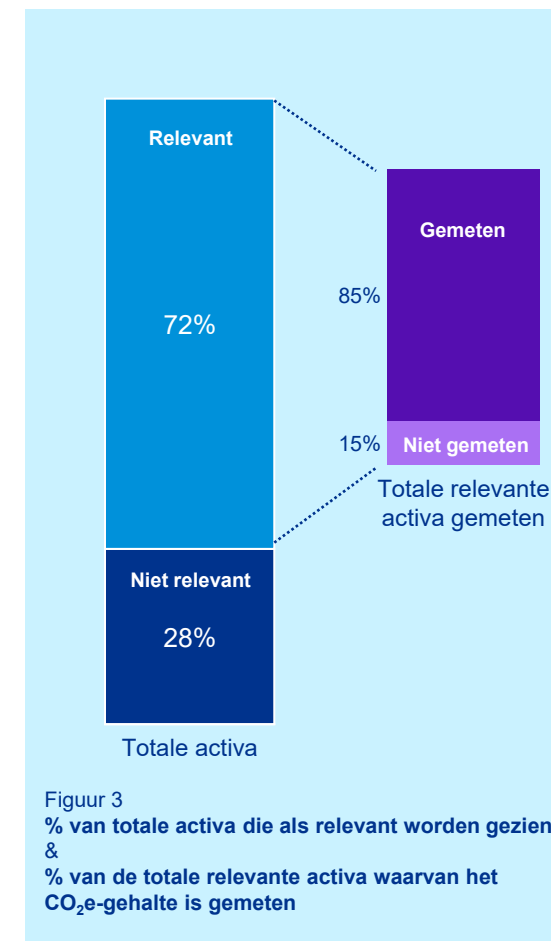
In totaal wordt 85% van de relevante activa gemeten. Doordat 28% van de totale activa nog steeds als niet-relevant wordt gezien, wordt echter slechts 61% van de totale activa gemeten. De verhouding tussen gemeten activa en relevante activa kan per ondertekenaar sterk verschillen. Sommige ondertekenaars meten slechts 29% van hun relevante activa, terwijl andere al hun relevante activa meten. De redenen hiervoor zijn:

- Sommige activa-categorieën zoals staatsobligaties, bedrijfsobligaties, vastgoed en private equity zijn moeilijk te meten door de beperkte beschikbaarheid van data en een gebrek aan meetmethoden. Daarom worden deze activa vaak niet als relevant aangemerkt en gemeten, hoewel zij als relevant kunnen worden gezien.
- Bepaalde categorieën activa, zoals liquide middelen, leningen aan andere financiële instellingen en derivaten, worden door de ondertekenaars niet als relevant gezien, maar kunnen een aanzienlijk deel uitmaken van de balansen van de ondertekenaars.

Een betere CO₂e-meting kan worden bereikt door te streven naar een gemeenschappelijke definitie van relevantie en oplossingen te vinden voor data en methodologische uitdagingen. De verschillen in activa die in de voortgangsrapportage van vorig jaar als relevant werden gezien, hebben een discussie over de definitie van relevantie door de Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment in gang gezet. Om deze overwegingen aan te pakken, werd door de brancheverenigingen een werkgroep opgericht. De werkgroep heeft een leidraad opgesteld waarin een gemeenschappelijke definitie van relevante financieringen en beleggen wordt gegeven, met als uiteindelijk doel het CO₂e-gehalte voor volledige portefeuilles te rapporteren.

Bovendien heeft de sector in de laatste leidraad gesteld dat de brancheverenigingen met de financiële sector blijven samenwerken om tot gemeenschappelijke definities te komen.

De leidraad is een belangrijk instrument waarmee de sector continue verbetering realiseert om effectief de doelstellingen van het commitment te behalen.

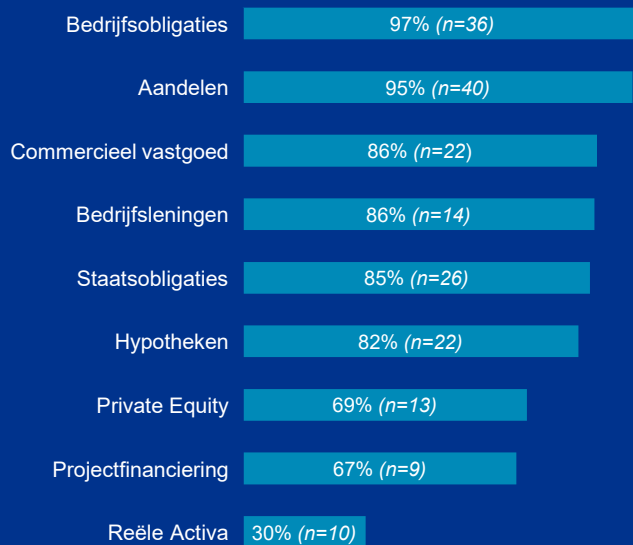

CO₂e-gehalte van de Nederlandse financiële sector

Indien zij als relevant worden gezien, zijn aandelen en bedrijfsobligaties de meest door de financiële instellingen gerapporteerde activa-categorie.

Figuur 4
% van instellingen die de activa-categorie meten
wanneer zij deze relevant vinden

Opmerking: 'n' staat voor het aantal instellingen dat de activa-categorie relevant vindt

Metten van het CO₂e-gehalte in activa-categorieën die als relevant worden gezien.

De complexiteit van het meten van het CO₂e-gehalte in elke activa-categorie kan de rapportage beïnvloeden. Zo gaven 9 instellingen aan dat projectfinanciering relevant is, maar 3 instellingen rapporteren niet over hun CO₂e-gehalte vanwege het gebrek aan data en de beperkte datakwaliteit, met name voor niet-energiegerelateerde projecten. Dit geldt ook voor private equity en vastgoed, waar de datakwaliteit over het algemeen minder hoog is. De meting voor private equity wordt van lage kwaliteit bevonden, omdat instellingen zich voor het CO₂e-gehalte doorgaans baseren op schattingen, vooral voor kleinere ondernemingen.

Staatsobligaties hebben weliswaar een dekking van 85%, maar soms zijn data en methoden niet beschikbaar (vanwege beperkingen in geografie en regelgeving). Beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties worden gemeten door meer dan 90% van de instellingen die dit relevant vinden, wat erop wijst dat de data voor deze activa-categorieën beter beschikbaar is.

Er bestaat nog steeds bezorgdheid over een te grote afhankelijkheid van schattingen, het ontbreken van data uit scope 3 en niet-gecontroleerde data. De datakwaliteit bij hypotheekleningen is over het algemeen wel toereikend, maar de uitdaging om toegang te krijgen tot actuele energiegegevens en deze in lijn te brengen met de verwachtingen van PCAF, kan de rapportage belemmeren.

Om de meting van relevante activa te verbeteren, is het van essentieel belang dat de kwaliteit en de nauwkeurigheid van de data over het CO₂e-gehalte worden verbeterd. Dit kan worden bereikt door inzicht te krijgen in de problemen van moeilijk te meten activa-categorieën, zoals projectfinanciering, staatsobligaties en private equity, en door een sectorbrede aanpak te ontwikkelen om deze problemen op te lossen.

CO₂e-gehalte van de Nederlandse financiële sector

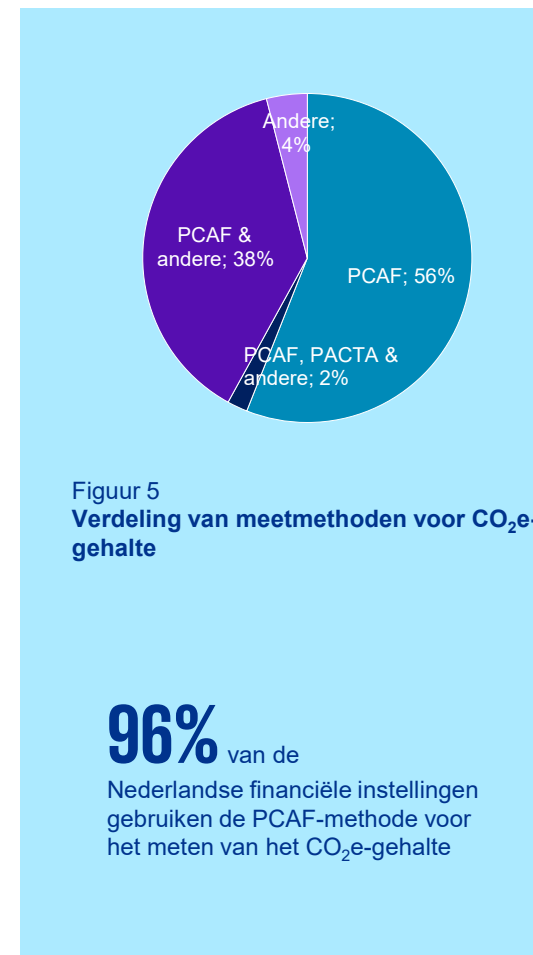
Het traject van de meting van CO₂e-gehalte

De Nederlandse financiële sector laat een voortdurende vooruitgang zien, met een groeiend aantal financiële instellingen dat over hun CO₂e-gehalte rapporteert. Bovendien blijkt uit het feit dat 96% van de financiële instellingen de PCAF-methode voor het meten van het CO₂e-gehalte toepassen, ten opzichte van 80% in 2020, dat er een collectieve inspanning wordt geleverd om tot harmonisatie te komen. PCAF wordt bij sommige instellingen ook gebruikt in combinatie met andere methoden voor verschillende activa-categorieën binnen de portefeuilles. Hoewel instellingen werken aan beste werkmethoden om het CO₂e-gehalte van hun portefeuilles te meten, moet de kwaliteit van de meting van het CO₂e-gehalte - zoals uiteengezet - verder worden verbeterd en geharmoniseerd, onder meer door actieve samenwerking op sectorniveau.

Toenemend belang om CO₂e-gehalte te meten

In een recent uitgebracht extern rapport werd bezorgdheid geuit over de naleving en uitvoering van het rapporteren van het CO₂e-gehalte. Uit het rapport² van het 2° Investing Initiative (dat het PACTA-programma heeft ontwikkeld) blijkt dat de ondertekenaars van het PCAF nog niet volledig voldoen aan de richtlijnen voor rapportage (van PCAF), bijvoorbeeld bij de dekking van activa-categorieën. Hierdoor ontstaat het risico op bijvoorbeeld niet-vergelijkbare informatie of zelfs greenwashing. Daarnaast wordt de informatie over het CO₂e-gehalte bijvoorbeeld steeds vaker vereist als onderdeel van de door de toezichthouders gevraagde behoefte aan managementinformatie over klimaatrisico's. Hoewel financiële instellingen over meer klimaatinformatie kunnen rapporteren, kan het ontbreken van relevante data gevolgen hebben voor belangrijke beoordelingen van klimaatrisico's en de robuustheid van raamwerken voor stresstests van instellingen³.

Dit betekent dat het noodzakelijk is dat financiële instellingen ervoor zorgen dat de onderliggende data accuraat en gevalideerd zijn en dat de berekeningen gebaseerd zijn op best practice standards, niet alleen om aan de huidige verplichting te voldoen, maar ook omdat dit van invloed is op andere belangrijke vereisten, zoals het vermogen van financiële instellingen om te voldoen aan, en in lijn te komen met, klimaatgerelateerde commitments en vereisten van de toezichthouder.

Figuur 5
Verdeling van meetmethoden voor CO₂e-gehalte

Referenties:

²Review van het 2° Investing Initiative of PCAF-ondertekenaars aan de PCAF-normen voldoen.

³2022 Climate Risk Stress Test van de Europese Centrale Bank (ECB) (jul 22)

CO₂e-gehalte van de Nederlandse financiële sector

Het daadwerkelijke effect van het commitment aan CO₂e-emissiereductie is moeilijk te observeren

Het effect van de maatregelen voor CO₂e-reductie op het huidige CO₂e-gehalte van de financiële sector is vooralsnog moeilijk vast te stellen. De voornaamste redenen hiervoor zijn:

- i. **De interpretatie van data is niet eenvoudig.** Een toename van de beschikbaarheid van data en de meting van activa zou tot een tijdelijke toename van het bekendgemaakte CO₂e-gehalte in het betreffende boekjaar leiden. Ondertekenaars met een aanzienlijke toename meldden vaak dat er sprake was van wijzigingen in metingen, de portefeuille, verandering van dataleverancier en verbeterde beschikbaarheid van data.
- ii. **De ontwikkeling op korte termijn van het absolute en relatieve CO₂e-gehalte in een portefeuille is niet noodzakelijk een indicator voor de inspanningen die de sector heeft geleverd.** Zo zouden engagementsinspanningen om een verlaging van het CO₂e-gehalte te bereiken waarschijnlijk niet na één jaar, maar wel op middellange tot lange termijn zichtbaar zijn.
- iii. **Uit de verandering in het absolute en relatieve CO₂e-gehalte is niet af te leiden wat het effect van de financiële sector op de reële economie is.** CO₂e-emissiereductie kan een indicatie zijn van beleggings- en financieringsstrategieën die een positief effect hebben op het CO₂e-gehalte, maar toont niet aan hoe de sector bijdraagt aan de decarbonisatie van bepaalde sectoren, bijvoorbeeld investeringen in de energietransitie, engagement met bedrijven die veel CO₂e uitstoten. Het blijft moeilijk om het daadwerkelijke effect van acties van de financiële sector te koppelen aan een verlaging van het CO₂e-gehalte.
- iv. **Een gebrek aan afstemming** tussen de methoden, de gemeten scope en de gebruikte meetmethoden doet afbreuk aan de waarde van een absoluut emissiecijfer voor de sector.
- v. **Inconsistentie in het huidige niveau van rapportage.** Vaak bevatten de huidige rapporten niet alle informatie om de daadwerkelijk geboekte vooruitgang goed te kunnen beoordelen. PCAF biedt duidelijke richtlijnen voor rapportage die niet verplicht hoeven te worden toegepast, maar wel zouden kunnen worden benut om een duidelijke, consistente en vergelijkbare rapportage te waarborgen.

De volgende stap

Om een goed inzicht te krijgen in de doeltreffendheid van de genomen maatregelen ter vermindering van het CO₂e-gehalte, is het belangrijk dat de afzonderlijke instellingen uitgebreider rapporteren en een duidelijk beeld geven van de gerealiseerde reductie in vergelijking met hun eigen geplande reductietraject. Bij de meeste instellingen kan deze informatie nog niet uit de huidige rapportage worden afgeleid.

Een volgende stap voor de sector is overeenstemming te bereiken over de wijze waarop in de komende jaren via een vergelijkbare maatstaf kan worden gerapporteerd over de geboekte vooruitgang met de actieplannen.

Voortgang van actieplannen

► Commitment voor 2022

Voor eind 2022 zullen de partijen voor al hun relevante financierings- en beleggingsactiviteiten hun actieplannen, inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 moeten publiceren.

In sommige rapporten is onlangs aangegeven dat de bestaande plannen voor klimaatacties en vooruitgang onvoldoende zijn om de portefeuilles in lijn te brengen met het scenario van 1,5°C⁴. Nu meer financiële instellingen vooruitgang boeken met het meten van hun CO₂e-gehalte en zich verbinden om in 2050 'netto-nul' te zijn, is het van cruciaal belang de strategie en het plan te blijven volgen en waar nodig aan te passen om de reductiedoelstellingen te bereiken. De financiële sector werkt momenteel aan de verwachtingen van het Nederlandse Klimaatcommitment om in 2022 de actieplannen verder uit te werken en te publiceren. In het eerste kwartaal van 2023 zullen wij een gedetailleerd rapport uitbrengen over de voortgang van de sector wat betreft de actieplannen.

Actieplannen

Dit jaar boekte de sector aanzienlijke vooruitgang bij het definiëren van de belangrijkste onderdelen van een actieplan voor een klimaatneutrale economie. Zoals aangegeven in de richtlijnen van de sector, omvat een actieplan ambitie, bestuur- en organisatiecapaciteit, toepassingsgebied, methoden, doelstellingen, acties en toezicht. Het moet dynamisch zijn, een stapsgewijze aanpak bevatten om de relevante activa in de richting van reductiedoelstellingen te sturen en de dekking in de loop der tijd uit te breiden. Wij zien ook dat de huidige

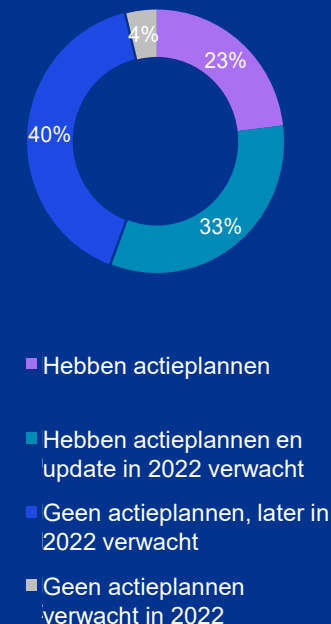
actieplannen in het algemeen (i) reductiedoelstellingen op middellange en lange termijn, (ii) stappen voor actieve sturing (via engagement en stemmen), (iii) investering in koolstofarme oplossingen en impactbeleggingen en (iv) het afstoten of afbouwen van niet-adaptieve partijen bevatten. De actieplannen gelden voor verschillende activa-categorieën.

Reductiedoelstellingen

Een belangrijk onderdeel van een actieplan zijn de CO₂e-reductiedoelstellingen waaruit duidelijk blijkt dat ze willen voldoen aan het Klimaatcommitment en de klimaatdoelstellingen van de EU voor 2030 en 2050. De meeste financiële instellingen hebben specifiek aangegeven dat zij hun reductiedoelstellingen op middellange termijn tot 2030 zullen opnemen in hun actieplannen die vóór eind 2022 afgerond worden.

Hoewel we in de nabije toekomst een diepgaande analyse gaan maken van de vorderingen die de sector met de actieplannen maakt en een groeiend aantal instellingen zich ertoe verbindt om vóór eind 2050 klimaatneutraal te zijn, vinden we het nu al belangrijk om te vermelden dat de instellingen in hun actieplannen rekening moeten houden met op wetenschap gebaseerde doelstellingen voor 'netto-nul'-emissies. Er is een toenemende druk om bedrijfsactiviteiten 'klimaatbestendig' te maken door ze in lijn te brengen met het 1,5°C-pad.

Figuur 6
Instellingen die naar verwachting in 2022 actieplannen hebben

Klimaatactie/strategie van de financiële sector

Stemmen 83%

Engagement 84%

Beschrijving	Stemmen is een sturingsinstrument dat wordt gebruikt om bedrijfsbeslissingen over klimaatgerelateerde kwesties te sturen, met als doel bedrijven te stimuleren om hun klimaatstrategie uit te voeren.	Engagement is een sturingsinstrument middels gestructureerde gesprekken met klanten om hun duurzaamheidsactiviteiten te verbeteren.
Toepassing	83% van de betrokken financiële instellingen gaf aan gebruik te maken van stemrecht als onderdeel van hun strategie voor klimaatactie, aangezien zij een beleggingsportefeuille met aandelen bezitten, zoals vermogensbeheerders, pensioenfondsen en verzekeraars, terwijl sommigen van hen een gestructureerd stembeleid hebben.	Deze aanpak geldt voor alle soorten financiële instellingen. 84% van de financiële instellingen gaf aan dat zij gesprekken voeren om de bedrijven in hun portefeuille te sturen, waarbij verschillende van hen een duidelijke engagementstrategie en -aanpak hebben ontwikkeld. Een aantal instellingen heeft aangegeven plannen te hebben om engagementbeleid als onderdeel van hun klimaatactieplan op te nemen.
Het gebruik van de instrumenten	- Het stembeleid bevat criteria om voor of tegen klimaatgerelateerde voorstellen te stemmen, zoals klimaatgerelateerde voorstellen van aandeelhouders, herverkiezing van bestuursleden, ontwikkeling van een klimaatstrategie en goedkeuring van klimaatgerelateerde publicaties. - Een aantal instellingen heeft een stembeleid voor klimaat opgesteld waarbij zij tegen de herverkiezing van bestuursleden stemmen als het bedrijf zijn CO₂e-uitstoot niet bekendmaakt en vóór klimaatgerelateerde voorstellen van aandeelhouders stemmen. - Bovendien gaf de recente AVA van Shell een signaal aan de markt af dat steeds meer aandeelhouders hun stemrecht uitoefenen om de aanpak van het bedrijf op klimaatgebied te sturen, getuige het feit dat het aantal stemmen van beleggers tegen de strategie voor energietransitie tussen 2021 en 2022 is verdubbeld. - Banken hebben relatief weinig aandelen op hun balans en de meesten hebben daarom geen stembeleid voor klimaat geformuleerd.	- Financiële instellingen voeren gesprekken met directies, bestuursleden en senior management van bedrijven in hun portefeuille om ze aan te sporen hun inspanningen op het gebied van duurzaamheid te verbeteren. Dit doen de financiële instellingen zelf of collectief binnen de sector. - De selectiecriteria voor bedrijven in hun portefeuille variëren doorgaans op basis van verschillende criteria, zoals een hoge uitstoot, een lage score op ESG-gebied of lopende conflicten. 27 financiële instellingen hebben aangegeven dat zij deelnemen aan initiatieven zoals Climate Action 100+, waarbij collectieve verbintenissen worden aangegaan met bedrijven met een hoge CO₂e-uitstoot om ervoor te zorgen dat de CO₂e-reductie op het Parijsakkoord is afgestemd.

Klimaatactie/strategie van de financiële sector

Thematisch beleggen & financieren 52%

Uitsluitingen en desinvesteringen 92%

Beschrijving	Financiële instellingen gebruiken verschillende vormen van financieringen en investeringen om kapitaal richting activiteiten te sturen die een positief effect op het klimaat hebben.	Met uitsluiting of een desinvesteringsstrategie worden bedrijven met een hoog ESG-risico uit een portefeuille verwijderd.
Toepassing	52% van de deelnemende instellingen investeert in en financiert activiteiten met een klimaatgerelateerde focus. Zij doen dit door verschillende criteria en doelstellingen te formuleren voor klanten/portefeuillemaatschappijen via verschillende financiële instrumenten.	92% van de deelnemende financiële instellingen hanteren deze aanpak bij hun financieringen en beleggingen. Dit geldt voor alle ondertekenaars.
Het gebruik van de instrumenten	• Banken richten hun financiering op duurzame projecten en klanten door preferentiële financieringsvoorwaarden aan te bieden, ESG in de criteria voor kredietverstrekking op te nemen en klimaatprestaties aan duurzame hypotheek en leningen te koppelen. • Beleggers alloceren kapitaal aan koolstofarme activa door te investeren in de best presterende bedrijven en gebruik te maken van instrumenten zoals thematische fondsen, positieve en negatieve screening en het opnemen van ESG-scores bij het samenstellen van hun portefeuilles. Bij algemene criteria voor screening wordt rekening gehouden met onderwerpen als risico, rendement, kosten en de mate waarin de activiteiten duurzaam en verantwoord zijn. • Groene obligaties worden aangetrokken om nieuwe en bestaande projecten te financieren die milieuvordelen opleveren. Andere producten die op openbare en particuliere markten worden gebruikt, zijn impactbeleggingen en ESG-fondsen. • Veel instellingen hebben hun middelen ingezet voor klimaatgerelateerde initiatieven en de waarde ervan wordt openbaar gemaakt. Zo heeft een aantal instellingen melding gemaakt van het bedrag dat is geïnvesteerd in groene obligaties en investeringen in infrastructuur op energiegebied. Andere instellingen hebben bijvoorbeeld ook een doelstelling geformuleerd om vóór eind 2030 5% van alle activa onder beheer te beleggen in oplossingen voor CO₂e-afvang.	• Op uitsluitingslijsten staan sectoren die absoluut niet in portefeuilles zijn toegestaan. Maar sommige financiële instellingen bouwen hun investeringen in koolstofintensieve sectoren (bv. steenkool, olie en gas) geleidelijk af. Sommige instellingen hanteren uitsluitingscriteria voor sectoren als houtkap en steenkoolwinning. • Desinvestering is soms het laatste redmiddel als bedrijven na meerdere gesprekken nog steeds achterblijven. • Sommige vermogensbeheerders kiezen voor een geleidelijke afbouw waarbij zij een limiet (bijv. 70%) hanteren voor het gebruik van steenkool door bedrijven waarin zij investeren. Bedrijven die deze limiet overschrijden, worden onderworpen aan engagement en toezicht, en mogelijke uitsluiting. • Hoewel uitsluiting en desinvestering effectief zijn om het CO₂e-gehalte in portefeuilles te verlagen, blijft de CO₂e-uitstoot in de reële economie gelijk. • De financiële sector staat voor een voortdurend dilemma om een evenwicht te vinden tussen desinvestering en engagement, met als doel de activiteiten van klanten die een werkelijke impact op het klimaat hebben, geleidelijk koolstofvrij te maken.

Appendices

Uitdagingen bij CO₂e-meting

De uitdagingen die financiële instellingen vorig jaar aangaven bij het meten van het CO₂e-gehalte blijven gelijk, maar op sommige punten is er vooruitgang geboekt

	Databeschikbaarheid	Datakwaliteit	Vertraging van data	Scope van de gemeten emissies
Uitdagingen	Grote afhankelijkheid van publieke data over CO ₂ e-uitstoot die in sommige activa-categorieën en markten beperkt beschikbaar zijn. Er worden schattings- of proxy-data gebruikt om hiaten in de data op te vullen, wat de nauwkeurigheid van de data nadelig beïnvloedt.	Diverse dataleveranciers gebruiken verschillende eigen inschattings-modellen voor hiaten in de data. Ongelijke evaluatie van emissies tussen de verschillende data-leveranciers is van invloed op de betrouwbaarheid en consistentie van de data.	Er is een vertraging tussen de jaarlijkse updates door dataleveranciers en de door de deelnemers gerapporteerde data. De vertraagde beschikbaarstelling van emissiedata aan financiële instellingen bemoeilijkt de interpretatie en het tijdig nemen van maatregelen om de decarbonisatie te sturen.	Bedrijfsrapportages over scope 3-emissies blijven schaars en er heerst bezorgdheid over het risico van dubbeltelling. Financiële instellingen meten daarom alleen scope 1- en scope 2-emissies, waardoor een groot deel van de totale gefinancierde emissies buiten beschouwing blijft.
Voortgang sinds 2021	Het Initiative Climate International (iCI) heeft in mei 2022 een standaard opgesteld om de private equity markt bij het openbaar maken van emissiedata te begeleiden.	Brancheverenigingen hebben de Nederlandse overheid in mei 2021 gevraagd om te helpen bij het toegankelijk maken van data over energieverbruik (vastgoed en hypotheek).	Vooruitziende beoordelingen, zoals PACTA, zijn in opkomst, hoewel er nog steeds data ontbreken.	PCAF volgt een gefaseerde aanpak voor de rapportage over scope 3, waarbij de rapportage over scope 3 voor bepaalde sectoren geleidelijk wordt verplicht naarmate de beschikbaarheid en de kwaliteit van de data verbeteren.
Volgende stappen	• Gebruik maken van schattingen. • In gesprek gaan met overheids- en particuliere bedrijven om het meten en rapporteren van emissies te stimuleren. • Onderlinge afstemming van de vereisten voor publicatie van emissiedata in verschillende activa-categorieën.	• Internationaal initiatief noodzakelijk om de kwaliteit en het ontbreken van data te verbeteren; waaronder een toenemende behoefte aan gecontroleerde data van bedrijven. • Een oproep aan dataleveranciers om transparanter te zijn over hun schattingsmodellen.	Een oproep aan dataleveranciers om de frequentie van de data-updates te verhogen, afgestemd op de planning van de bedrijfsrapportage.	• Tussenkomen van de regelgeving voor verplichte bedrijfsrapportage over scope 1-, 2- en 3- uitstoot (bv. CSRD, ISSB). • Investeerders moeten bedrijven collectief oproepen om alle scopes van uitstoot te gaan meten.

Uitdagingen bij CO₂e-meting

	Verschillen in meetmethoden	Attributiemethoden	Gebrek aan berekeningsmethoden voor de verschillende activa-categorieën
Uitdagingen	Naast de PCAF- en PACTA-methoden die veelal door de Nederlandse financiële sector worden gebruikt, zijn er verschillende richtlijnen voor CO ₂ e-metingen die financiële instellingen wereldwijd gebruiken. De methoden zijn nog in ontwikkeling en worden regelmatig gewijzigd, waardoor de vergelijkbaarheid op wereldschaal beperkt is.	Het CO ₂ e-gehalte van de activiteiten in de beleggings- en financieringsportefeuilles worden aan de financiële instellingen toegerekend op basis van verschillende attributiemethoden. Dataleveranciers hanteren ook hun eigen attributiemethoden.	Voor een aantal activa-categorieën, zoals private equity, groene obligaties, derivaten en gesecuritiseerde beleggingen, zijn de berekeningsmethoden nog onvoldoende ontwikkeld. In het PCAF (2020) ontbreken bijvoorbeeld nog de richtlijnen voor derivaten.
Voortgang sinds 2021	- Een groeiende meerderheid van de Nederlandse financiële instellingen gebruikt de PCAF-methode, waardoor de vergelijkbaarheid binnen de Nederlandse markt toeneemt. - Ook de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), de Pensioenfederatie, DUFAS en het Verbond van Verzekeraars werken aan standaardisatie op het gebied van metingen.	Toenemende afstemming op attributiemethoden dankzij deelname aan sectorale samenwerkingsverbanden zoals PCAF.	- PCAF heeft een methode ontwikkeld voor groene obligaties en staatsobligaties waarover in november 2021 een openbare raadpleging plaatsvond. - CRREM (Carbon Risk Real Estate Monitor) en GRESB publiceren een technische leidraad voor activiteiten in vastgoed.
Volgende stappen	Internationale toezichthouders/regelgevende instanties moeten samenwerken en de verdere ontwikkeling van verschillende methoden vormgeven. Streven naar universele vergelijkbaarheid en naleving van meetvoorschriften.	Oproep tot universele standaardisering in jaar- en duurzaamheidsverslagen om te voorkomen dat verschillende landen/toezichthouders verschillende richtlijnen vaststellen voor attributiemethoden.	Oproep aan regelgevende instanties/toezichthouders om de richtlijnen ook van toepassing te laten zijn op andere activa-categorieën zoals private equity en derivaten.

Verantwoording

Beschrijving methodologie analyse van KPMG

KPMG heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment bestaande uit de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie en de Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS).

Dit onderzoek is uitsluitend gebaseerd op publiekelijk beschikbare informatie van de individuele deelnemende instellingen en is niet onderworpen aan een controle. Deze instellingen hebben input geleverd door middel van een vragenlijst met verwijzingen naar publiekelijk beschikbare informatie.

De informatie van de individuele instellingen is grotendeels goedgekeurd op managementniveau en in meer dan de helft van de gevallen heeft een externe partij, meestal de accountant, de informatie (deels) gevalideerd.

Een aantal indicatoren zijn ten opzichte van de voorgaande voortgangsrapportage gewijzigd, gezien de wijze van meten en rapporteren door instellingen en sectoren meer vergelijkbaar is geworden, hetgeen ertoe heeft geleid dat onderscheid naar instellingen of sectoren bij de indicatoren niet meer als betekenisvol wordt gezien.

90% van de financiële instellingen heeft de informatie op managementniveau beoordeeld

Informatie over de metingen

Onderwerp	Toelichting	Formules	Bladzijde(s)
CO ₂ e-metingen (activa)	% van de totale gerapporteerde activa die als relevant worden gezien	Som van de gerapporteerde relevante activa in euro / Som van de totale activa (onder beheer) in euro	6, 8
	% totale gerapporteerde activa waarvan het CO ₂ e-gehalte is gemeten	Som van de gerapporteerde activa waarvan het CO ₂ e-gehalte is gemeten in euro / Som van de totale activa (onder beheer) in euro	6, 9
	% totale relevante activa waarvan het CO ₂ e-gehalte is gemeten	Som van de totale gerapporteerde activa waarvan het CO ₂ e-gehalte is berekend in euro / Som van de gerapporteerde relevante activa in euro	5, 6, 7, 8, 9
	% totale gerapporteerde activa waarvan het CO ₂ e-gehalte is gemeten (uitsplitsing naar activa)	(Per activa-categorie): # instellingen dat over de activa-categorie heeft gerapporteerd / # instellingen dat aangegeven heeft dat de activa-categorie relevant is	10
Meetmethoden	% van de instellingen dat de PCAF-methode heeft gebruikt	# instellingen dat aangegeven heeft de PCAF-methode te gebruiken / totaal # instellingen dat het CO ₂ e-gehalte meet	7, 11
	Verdeling van meetmethoden voor CO ₂ e-gehalte	# instellingen dat een van de vier meetmethoden heeft gekozen / totaal # instellingen dat het CO ₂ e-gehalte meet	11
Actieplannen	% van de instellingen hebben naar verwachting eind 2022 een actieplan	# instellingen kiezen een van de vier opties van het actieplan / totaal # instellingen	6, 7, 8, 13
Beleid voor klimaatactie	% van de instellingen met een beleid voor stemmen / engagement / thematische investeringen en financieringen / uitsluiting en desinvestering	# instellingen dat aangeeft het genoemde beleid te hebben / # instellingen dat aangeeft dat het genoemde beleid van toepassing is	14, 15

Mijlpalen en belangrijkste ontwikkelingen in de sector

Sinds 2015 is de Nederlandse financiële sector actief betrokken bij klimaatgerelateerde initiatieven. Dit is in lijn met haar inspanning om een belangrijke bijdrage te leveren aan de doelstellingen van het Parijsakkoord, de klimaatdoelstellingen van de EU en het Nederlandse Klimaatakkoord.

2015 PCAF Oprichting van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) door Nederlandse financiële instellingen voor het meten, beoordelen en publiceren van broeikasgasemissies van investeringen en leningen. Dutch Carbon Pledge 11 Nederlandse financiële instellingen deden een oproep aan wereldleiders om de rol van de financiële sector bij het behalen van klimaatdoelstellingen in overweging te nemen.	2018 PACTA Het 2° Investing Initiative introduceert het Paris Agreement Capital Transition Assessment (PACTA) instrument. De Spitsbergen Ambitie 15 financiële instellingen komen overeen de klimaatimpact van al hun financierings- en investeringsactiviteiten te meten, extern te rapporteren en te verminderen.	2020 Climate Action 100+ 700 investeerders, goed voor meer dan 68 biljoen dollar aan beheerd vermogen, gaan gesprekken aan met bedrijven om de aanpak van klimaatverandering te verbeteren, emissies te verminderen en klimaatgerelateerde financiële informatie te publiceren.	2022 Eerste deel van de tweede voortgangsrapportage over het Klimaatcommitment SBTi Finance Framework Biedt een raamwerk om op wetenschap gebaseerde doelstellingen te formuleren om kredietverstrekking en investeringsactiviteiten af te stemmen op het Parijsakkoord.
2016 DNB Platform voor Duurzame Financiering Platform om samenwerking te bevorderen en de aandacht voor duurzaamheid te vergroten. Werkgroepen zijn onder meer op klimaatrisico's, biodiversiteit en de circulaire economie.	2019 Klimaatcommitment Ongeveer 50 financiële instellingen hebben het Klimaatcommitment ondertekend. Net Zero Asset Owner Alliance Vermogensbeheerders over de hele wereld hebben zich ertoe verbonden hun beleggingsportefeuilles te decarboniseren en vóór eind 2050 CO₂e-neutraal te zijn.	2021 Eerste voortgangsrapportage over het Klimaatcommitment De eerste voortgangsrapportage over de voortgang van de financiële sector op het Klimaatcommitment. IIGCC Net Zero Framework Dit raamwerk biedt een aantal gemeenschappelijke acties, maatstaven en methoden om vóór eind 2050 wereldwijd netto-nul uitstoot van broeikasgassen te bereiken.	2023 In het eerste kwartaal van 2023 zullen wij het tweede deel van de tweede voortgangsrapportage uitbrengen, zijnde een gedetailleerd rapport over de voortgang van de sector wat betreft de actieplannen.

Lijst met deelnemende instellingen

Deelnemende instellingen

- ABN AMRO
- ABP
- Achmea B.V.
- Actiam
- Aegon Asset Management Nederland
- Aegon Nederland N.V.
- Allianz Nederland Groep N.V.
- Anthos Fund and Asset Management
- APG
- ASN Bank
- ASN Impact Investors
- ASR Nederland N.V.
- Athora Netherlands N.V.
- BlackRock (Netherlands) B.V.
- BNG Bank
- BNP Paribas Asset Management Nederland
- BPL Pensioen
- CBRE Global Investors
- Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.
- Coöperatie Univé U.A.
- Coöperatie VGZ U.A.
- De Goudse N.V.
- De Vereende N.V.
- FMO
- ING
- InsingerGilissen
- MN
- MS Amlin Insurance SE Dutch Branch
- NIBC Bank
- NN Group N.V.
- NWB Bank
- O.W.M. MediRisk B.A.
- Pensioenfonds Horeca en Catering
- Pensioenfonds Metaal en Techniek
- Pensioenfonds PGB
- Pensioenfonds voor de Bouwnijverheid
- Pensioenfonds voor de Woningcorporaties
- Pensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie
- Pensioenfonds voor het Bakkersbedrijf
- Pensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

- Pensioenfonds Werk en (re)Integratie
- Pensioenfonds Zorg en Welzijn
- PME Pensioenfonds
- Rabobank
- Robeco
- Scildon N.V.
- Triodos Bank
- UBP Asset Management
- Unilever APF
- Van Lanschot Kempen
- Volksbank
- VvAA Schadeverzekeringen N.V.

Koepelorganisaties

- Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS)
- Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)
- Pensioenfederatie
- Verbond van Verzekeraars

KPMG Contact

Marco Frikkee

KPMG Sustainability
Partner, Amstelveen
Tel: +31 6 51583468
Frikkee.Marco@kpmg.nl

Tristan Helsloot

KPMG Sustainability
Director, Amstelveen
Tel: +31 6 21393176
Helsloot.Tristan@kpmg.nl

KPMG op sociale media

KPMG app

© 2022 KPMG Accountants N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Alle rechten voorbehouden.

De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde handelsmerken die onder licentie worden gebruikt door de zelfstandige ondernemingen die lid zijn van de wereldwijde KPMG-organisatie.